

van, kivágásával vagy gyűrűzésével végezzük. Az ilyen munkálatokat a fahasználati műveletek megkezdése előtt legalább 5—10 évvel meg kell kezdeni, hogy mire a fokozatos felújító vágás alatt álló öreg faállomány sűrűsége 0,4—0,5-re csökken, vagy tarvágásban a tarolás megtörténik, elpusztuljanak a földben az akácgyökerek.

3. Mesterséges és természetes újulatokban, fiatalosokban az akác behatolását az akácok kivágásával oldjuk meg. A kivágás után a meglévő tenyészteni kívánt fafajok az újból sarjadzó akácokat lassan elfojtják. Csoportos akácbehatolás esetén a gyűrűzés, illetve kéreghántás jobb eredményt ad, mint az akác kivágása.

Az akácmentes erdőrészeket megvédé-

se céljából az erdőrészet közelében lévő öreg akác törzseket is el kell távolítanunk, hogy megakadályozzuk az újabb maghullást.

Az erdősítések ápolása lehetőséget ad arra, hogy a csemetek fejlődését gátló akác-sarjakat eltávolíthassa a kezelő. Ez alatt a gyorsan növekvő fenyők olyan magasságot érnek el, hogy a feltörő sarjak már nem tudják gátolni a fenyők fejlődését, sőt alájuk szorulva lassan elpusztulnak.

Az akácok területek visszahódítása a zalai fenyőfelfutási terv teljesítését segíti elő annál is inkább, mert a visszahódítandó területek a fenyő tenyésztésére kiválóan alkalmasak.

Haszák Aladár

Állományápolások a gyertyán megfelelő elegyarányának kialakítására

A gyertyán nagyarányú térfoglalása tapasztalható olykor azokon a területeken, amelyeket azelőtt nemesebb fafajokból álló faállomány borított. Természetes következménye ez a gyertyán szívósságának, könnyű településének mindazon helyeken, ahol az idejében való beavatkozást, a tisztítási munkák elvégzését elmulasztották. Nagymértékű elhatalmasodásának oka tehát elsősorban a helytelen gazdálkodás. Felismerve ezt, nem szabad abba a hibába esnünk, hogy jelszóként mondjuk ki a gyertyán teljes visszaszorítását. Arra a maga helyén nagy szükségünk van. Amennyire nem kívánatos jelenléte a bükk termőhelyén, épp oly fontos hivatást tölt be egyéb erdőterületeinken a talaj beárnyalásával, üdén tartásával és az ágtisztulás elősegítésével.

Az erdőművelés feladata, hogy elterjedését a szükséges mértékre korlátozza és jó tulajdonságait felhasználja a fa-tömegtermelés lehető legnagyobb fokra való emelésének elősegítésére.

A gyertyán elegyarányának kialakítása már a felújító vágások megindításával kell, hogy megkezdődjék. El kell kerülnünk, hogy bő és gyakori magtermésével olyan előnyt biztosítson magának, amit a tarvágás után kiküszöbölni egyáltalán nem, vagy csak nagy költséggel lehet. Ezért már az első belevágás alkalmával el kell távolítani azokat a kimagasló egyedeket, amelyeknél a megbontás következtében a magtermés legkorábban várható. A csoportosan

megtelepedett újulatból a gyertyán esős őszi vagy tavaszi időjárás esetén, legalább is azokról a részekről, ahol a tölgy- és bükk-újulat fejlődését akadályozza, aránylag kevés költséggel kigyomlálható.

Az elgyertyánosodás elleni harc döntő szakasza a tarvágás után következő első évtized. Ekkor dől el, sikerül-e a gyertyánt a nemesebb fafajok érdekében a kívánatos elegyarányra visszaszorítani.

Mecseki viszonyaink között az ilyen területeken alkalmazott eljárásunk első teendője a feltörő sarjak leverése volt. Ezt követte a gyertyán következetes visszaszorítása. Itt kétféle módszert alkalmaztunk. Egyik mód a gyertyán és a nem kívánatos fafajok töből való eltávolítása. Egyes területeken szívesen vállalkozott a lakosság erre a munkára a kikerülő anyag fejében, így szerezte be rőzseanyag-szükségletét. (Ma erre vállalkozó nincsen.) Előnye a munka olcsó kivitele, a „kefesűrű“ újulat megítrkítása. Kitűnő szerszám erre a Göhler-olló. A második mód a „tördeléssel“, „nyakalással“ való felszabadítás. Olcsó és célravezető munka, k. holdanként 12—15 nappal megoldható. Hátrányának tudható be, hogy a túlsűrű állapotot nem szünteti meg. Előnye, hogy a tördelés következtében csaknem áthatolhatatlan sűrűség a vadkárosítás ellen jó védelmet nyújt.

Ezeket a munkálatokat a tavaszi erdősítések befejezése után május—június hónapban végeztük, amidőn a lombzat

a munkások részére könnyebben felismerhetővé tette a fafajokat. Azt is tapasztaltuk, hogy a legnagyobb nedvkeeringés idejében végzett letörés élettani zavarokat idézve elő, elseprűsödést okozott, hátráltatva a gyertyán újra előretörését.

Általános szabályként követtük, hogy

1. minden fajtát, amely nálánál értékesebbet fejlődésében gátol, el kell távolítani és

2. a „korán, gyakran, mérsékelten“ elvet kell alkalmazni.

A Mecseken első kísérletként a pécsvári Rékapatak-menti északi oldalakra nagyobb mennyiségben (több, mint 100 ezer darab) jegenyefenyőt telepítettünk részben csoportosan, részben a bükkjűlathoz közeli hálózatban.

A kísérletet azt a megállapítást eredményezték, hogy az újulat közé telepített egyedek nem tudnak lépést tartani a bükk gyorsabb fejlődésével és teljesebben elmaradnak. A csoportos elegyítéstől azonban jó eredményt várhatunk.

Somogyi Zoltán

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG POSTÁJÁBÓL

„Mi legyen a soproni lúcosok sorsa?”

...A magyarországi erdők tájelhátrolására vonatkozóan azt olvasom Babos Imrétől, hogy a soproni hegyvidéket lúcosításra ajánlja. Egy másik helyen Igmándy Zoltán ellenkezőjét ajánlja ennek a fenyőgyökérrontó tapló károsítására hivatkozva. Ismerve a soproni erdőket, nagyon érdekel, hogy mi legyen az ottani lúcosok végső sorsa, fejsze vár-e rá, vagy bölcsőben ring-e a „süketfajdos“ erdő...

Tüske J. Budapest

Válasz.

A jelzett két tanulmány nincs egymással ellentétes véleményen. Kétségtelen, Igmándy a *Fomes annosus* fertőzését alapította meg mind a lúcos, mind a vörösfenyő 68 éves egyedein. A külföld adataira támaszkodva mutatta ki, hogy átlagosan 35%-os a 400–600 m magasságban a kártétele. Ugyanakkor a soproni hegyvidék vágásterületein a Tacsai-árok mentén — mintegy 300 m tengerszint feletti magasságban — 19%-os a megtámadott lúcosok, 7,5%-os a vörösfenyők számaránya.

Bizonyos, hogy a hazai termőhelyek kevés kivételtől eltekintve nem alkalmasak lúcosok telepítésére. A lúcosok erőszkolt telepítésének következményeitől óva intenek a német és a csehországi példák. Ha a hazai, első generáció kárszenvedése a külföldi átlagok alatt marad, az csak arra könyvelhető el: a külföldi statisztika a második generáció fokozott fertőzöttségét is figyelembe vehette már.

Erdőkben való szegénységünkben különösen szembetűnő fenyveseink hiánya. Iparunk, mezőgazdaságunk nem nélkülözheti választékait, azokért magas árat fizetünk a külföld számára. A feny-

vesítés, fenyő importunk csökkentése népgazdasági érdek tehát.

Az erdőművelők dolga: oldják meg akként, mások kárán okulva a fenyvesítés feladatát, hogy a feltétlenül fentálló és ki sem küszöbölhető veszélyeket vállalható méretekre szorítsák vissza.

Első tennivaló a még leginkább alkalmas vidékek felkeresése. Az erdőgazdasági tájak elhatárolása ezt a célt is szolgálta. Nem véletlen, hogy Sopron környékén különvált a hegy- és dombvidék. Előbbi magasabb fekvésével, kedvezőbb éghajlati tényezőivel a lúcos-, a jegenye- és a vörösfenyő vállalható telepítését biztosítja.

Minden erdőművelőnek meg kell ismernie a tájon belül telepíthető és népgazdasági érdekből telepítendő fajok termőhelyigényét! Nem lesz akkor áldozat a Károlymagaslat kedvezőtlen, délkeleti lejtőjén a 25 éves lúcos, hanem a keletről északra át északnyugatra forduló, párában gazdagabb völgyek alsó kitétségein elegyíti azokat bükkösök, kocsánytalantölgyesek közé. Nem várja meg majd, amíg 68 éves korukban a *Fomes annosus* teszi tönkre az állományt, hanem 40–50 éves korukban az előhasználatok során termeli ki azokat. Ennek ismeretében választja meg a lúcosok elegyítési módját, hogy vágáshelyük a tovább tartott lombállományokban árnyatűrő fajokkal: bükkal, gyertyánnal, hársal legyen felújítható. El fogja kerülni a fenyvesítést tervezése során a fertőzött területeken és a beteg fenyők helyén csak elegyes lombállományokat alakít majd ki.

Nem kell félni a soproni „süketfajdos“ erdőket! Egyre nagyobb szaktudással az ottani erdőművelők is meg fogják találni a szükségszerűen szélesedő fenyvesítés járható és vállalható útját.

Babos Imre

Új könyv az akácról

A Német Demokratikus Köztársaság néhány kiváló erdésztudósának a berlini egyetem erdőgazdasági karán (Eberswalde) működő Göhre, Erteld, Krueel, Liese és Scamoni professzoroknak kollektív munkája „Az akác és fája“* c., igen figyelemreméltó könyv, amely tárgyánál fogva különösen a magyar erdészeket érdekelheti.

Bevezetőül Erteld ismerteti az akác növekedési viszonyait és hozadékát az NDK területén. Rámutat talajjavító ha-

tására és korán szolgáltatott értékes választékaira.

Scamoni a gyökérvizsgálatok eredményeit közli, Liese pedig a fa szerkezetét és gombakárosítóit tárgyalja.

Göhre — igen beható vizsgálatok alapján — az akácfa kiváló technológiai tulajdonságaira és sokoldalú használhatóságára hívja fel a figyelmet, Krueel pedig befejezőül a rovarkárosítókkal szemben tanúsított ellenállását hangsúlyozza.

Német kartársaink — minden tényező (talaj, nevelés, stb.) egybevetése alapján — helyesen ítélik meg az akác nagy népgazdasági előnyeit és ezért fokozott felkutatását javasolják — a neki megfelelő termőhelyeken!

* Göhre, K.: Die Robinie und ihre Holz. Deutscher Bauernverlag, Berlin C.2. (Am Zeughaus 1/2) 344 p. Ára: 13,50 DM.

„Áldása az áldatlan földnek”

Jókai Mór az akácfáról

Jókai Mór — a nagy magyar író — halálának 50. évfordulójáról emlékezik meg az ország. Mi erdészek megemlékezésül felidézzük egyik kisebb munkájában, „A barátfalvi lévitá“-ban az akácfáról írtakat.

„... azt a domboldalt, akin szántóföldeink feküdtek, nagyon rongálják a záporok. Ennek megint az az oka, hogy hajdanában a szénégetők azt követték, hogy a bükkfának még a gyökerét is kiásták; mert a gyökérből égetett szén keményebb tüzet ad, azért többet fizetnek a kovácsok. Ez pedig nagy hiba volt, mert ott azután nem nőhetett fel a régi törzsokből az új csalit; ellenben minden felhőszakadás vígan szaggatta a feldúlt földet s mély árkokat mosott a hegyoldalban fekvő szántóföldeinken végig, úgy, hogy most már nem lehet ekével barázdát húzni a földeinken, csak úgy kapával műveljük...” — panaszzoltatja a barátfalvi bíróval, aki már ellenszerét is kereste a talajpusztulásnak: „nem lehetne-e valami olyan ifának, vagy bokornak a magját megfogantatni a vízmosásokban, ami az esőt megfogná: de egyik se valja meg. Nem marad ebben a sivány agyagban semmiféle fa”.

Jókai nem hagyja tanácstalanul a barátfalvi bírót, akácfamagot küldet neki Franciaországból. „A legközelebbi tavasszal érkezett póstán extrakurirral egy zacskó Franciaországból... Az a zacskó töltve volt a még akkor e földön ismeretlen „robinia pseudacacia“ magjaival. Ez az, amit most „akáczfa“ név alatt ismer egész Magyarország. Áldása az áldatlan földnek! Ez az a fa, amely minden mostoha talajban meghonosul, olyanokban, amikben már a vad cziher sem marad meg, s aztán tavasszal elárasztja tündér illatával az egész vidéket s gazdagítja édes mézzel a méhköpiüket. Ezzel az akácfa maggal Guthay Lőrinc visszavirta a hívei számára a záporásta szántóföldek területét, hogy ismét boldog szántóvetők lehettek, örülhettek a kalászásnak és aratásnak.”

Megjelent 1000 példányban.

Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója

25148/LD02 - Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász-utca 16. (Felelős: Nyáry Dezső)

СОДЕРЖАНИЕ

ИШТВАН ТЭМПЕ: Третий съезд Венгерской Партии Трудящихся. Лесное хозяйство — на службе народа	137
Решение Совета Министров ВНР о развитии лесного хозяйства	139
АЛЬБЕРТ БЕКИ: Облесение песков	147
ЛАСЛО ВАРКОНИ: Облесение песков района Кишкунхалаша	150
ЙОЖЕФ ЛЕСНЯК: Реконструкция насаждений в лесостепных районах Дебрецена	154
БАЛИНТ ЗОЙОМИ: Лесохозяйственные результаты лесотипологической картографии в горах Бука	160

ХРОНИКА

К вопросу механизации лесозаготовок (Йожеф Палоч)	172
Смена сосны белой акацией и восстановление сосны (Аладар Хасак)	173
Смена бука грабом и восстановление бука (Золтан Шомоди)	174

Редакционная коллегия

И. Бабош, Ш. Ябланци, Й. Калды, Б. Керестеши (редактор), К. Кочарды, Г. Лады, А. Мадаш, И. Париш, Э. Шалы, И. Тэмпе.

Адрес редакции:

Будапешт Министерство Земледелия.

На обложке: *Лесосеменной участок летнего дуба в лесничестве Беда.*

INHALT

ISTVÁN TÖMPE: III. Kongress der MDP — Das Forstwesen im Dienste des Volkes	137
Beschluss des Ministerrates der Ungarischen Volksrepublik über die notwendigen Massnahmen zur Förderung der forstwirtschaftlichen Produktion...	147
ALBERT BÉKY sen.: Sandaufforstung	150
LÁSZLÓ VÁRKONYI: Aufforstung der Sandböden in der Umgebung von Kiskunhalas	150
JÓZSEF LESZNYÁK: Probleme der Bestandesumwandlung in dem Waldungen von Debrecen	154
ZÓLYOMI B.: Forstwirtschaftliche Ergebnisse der pflanzengeographischen Kartierung der Bükk-Gebirges (Schluss)	160

RUNDSCHAU

Anmerkungen zur Mechanisierung des Holzeinschlages (József Palócz)	172
Die Umwandlung der Robinienbestände im Komitat Zala (Aladár Haszák) ...	173
Bestandespflege zwecks entsprechender Gestaltung des Weissbuchenanteils (Zoltán Somogyi)	174
Umschlagsbild: <i>Stieleichen-Saatgutbestand in der Försterei Béda</i>	

EGYESÜLETI HÍREK

A vidéki csoportok rendes havi értekezlete során április hónapban a mátrafüredi, balassagyarmati, gödöllői, tamási és zamárdi csoport kereste fel az egyesület központját és számolt be munkásságáról. Az egyesületi élet napi eseményein kívül élénken foglalkozott az értekezlet az egyesületen keresztül gyakorlandó társadalmi bírálat kérdésével. Riedl Gyula, a szervezőbizottság elnöke a legutóbbi veszprémi útján szerzett tapasztalatok alapján gyakorlati példákkal mutatott rá, hogy az üzemi gyakorlatban gyakran elnyomják a jogos bírálatot, a külső tagtársak pedig nem élnek azzal a lehetőséggel, amit e tekintetben az egyesület részükre nyújt. Kérte, hogy a külső tagok meglátásaikat és bírálatukat az üzemi vezetés és gyakorlat kérdéseivel kapcsolatban egyszerű formában minden indokolatlan aggodalom nélkül közöljék az egyesület vezetőségével: minden felvetett kérdést megvizsgálják és az egyesület társadalmi súlyával megfelelő érvényre juttatnak. Az elhangzottak után önként azonnal több olyan észrevétel merült fel, — a formaruha, egyes szervezeti hiányosságok, valamint az adminisztrációs túlterheltség tárgyköréből — ami máris kell, hogy foglalkoztassa az egyesület vezetőségét.

*

Az oktatási bizottság április hónapban foglalkozott az erdőmérnöki főiskola levelező oktatása megjavításának, valamint az erdőszteknikumok elhelyezésének kérdésével. A levelező oktatás hiányosságaként megállapította, hogy a hallgatók a tanulmányi útmutatót csak egy-egy rövid beszámoltatási időszakra vonatkozóan és gyakran megkésve kapják meg. Az elhangzott panaszok szerint nem részesülnek a főiskola tanulmányi osztálya, illetve annak vezetője részéről abban a támogatásban, amit a levelezőoktatáshoz fűződő érdek megkíván. Végül megállapította a bizottság, hogy a rendes főiskolai jegyzetek nem mindenben felelnek meg a levelező oktatás céljának.

A technikumok elhelyezési kérdésénél megállapították, hogy a debreceni ideiglenes elhelyezés több vonatkozásban is tarthatatlan és annak az északi erdős vidék és a síkvidéknek valamelyik határterületén (Sárospatak, Sátoraljaújhely, Baja...) való elhelyezése volna a célnak legjobban megfelelő. Mindezekben az egyesület elnöksége kezdeményező lépést tesz.

*

A szakmai továbbképzés keretében április hóban Imreh János, az Erdészeti Főigazgatóság főkönyvelője tartott előadást „Az önköltség csökkentése az erdőgazdaságban” címmel. Előadásában rámutatott arra, hogy „... a főmérnök és főkönyvelő, szakelőadók, statisztikusok és könyvelők egyformán érdekeltek és felelősek a költségekkel folyó gazdálkodásért, az önköltség alakulásáért...” Részletesen foglalkozott a számvitel szerepével az erdőgazdaságok önköltségcsökkentésében. Ismertette, hogy a műszaki vezetők, a termelés technikai szervezői és irányítói munkájuk közben hogyan tudják hasznosítani a számvitel által nyújtott mutatókat. Végül tanulságos adatokat közölt az erdőgazdálkodás ágazatának 1953. évi önköltség alakulásával kapcsolatban.

Az előadás a hallgatóságból élénk érdeklődést váltott ki. Számos hozzászólás egészítette ki gyakorlati tapasztalatokkal. Így többek között Harmath Ernő (Budapest) általános erdőgazdasági szempontból, Zathureczky Lajos (Miskolc) a fakitermelés, Iharos Frigyes (Veszprém) az erdőművelés, Végh Károly (Budapest) a mellékhasználatok, Gavra Alajos (Sárvár) a csemetetermelés és Vida Lajos (Győr) a fuvargazdaságok vonatkozásában szölt a tárgyhöz.

Az előadáson és a hozzászólások során elhangzottak valóban a szakmai továbbképzés szolgálatában álltak, sajnos azonban az ilyen irányban legjobban rászoruló műszaki szakemberek nem jelentek meg az előadáson olyan számban, mint ahogy azt a szakmai továbbképzéshez fűződő érdek indokoltá teszi.